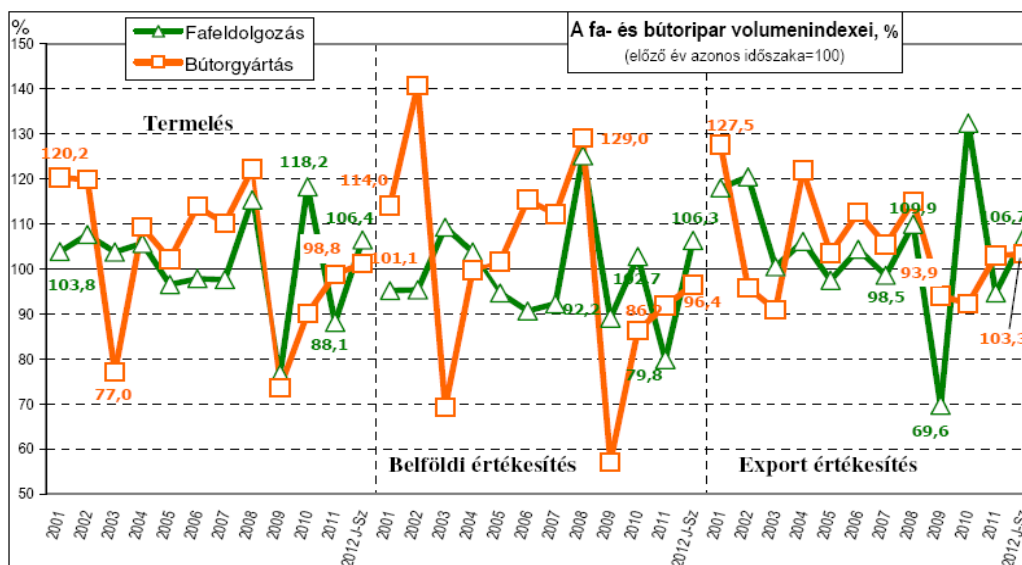

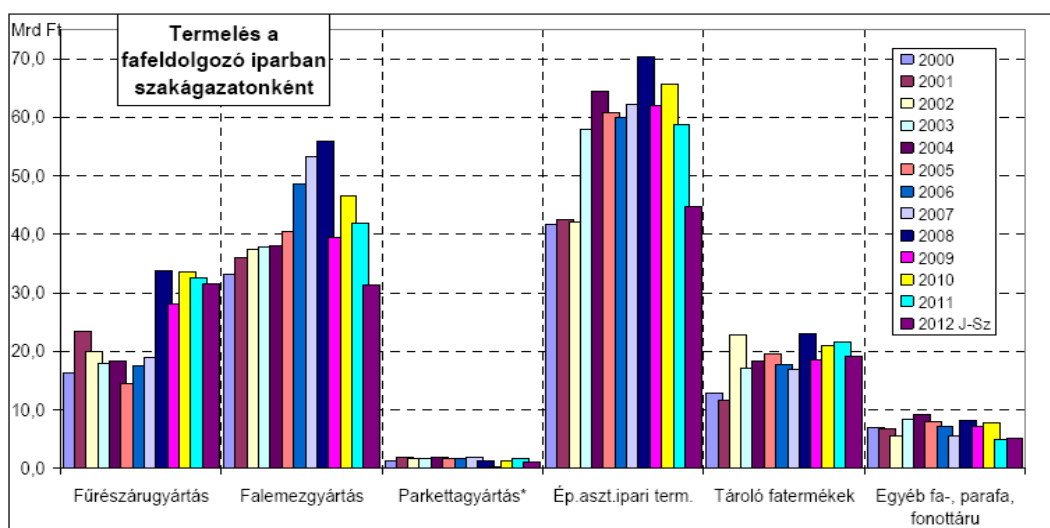
Fafeldolgozóipar

Forrás: KSH; Grafika: Milei

A **fafeldolgozó-ipar** 2012. I-III. negyedévi összes nettó árbevétele 133.279,0 millió Ft, belföldi árbevétele 50.211,3 millió Ft, export árbevétele 83.067,7 millió Ft volt. A 2012 évi feldolgozóipari **termelés** 6,4%-os növekedést mutat, amely bővülés az egy évvel korábbi 10%-ot meghaladó csökkenés bázisán jött létre. A fafeldolgozó-ipar **belföldi és export értékesítése** a 2011 január-szeptemberi jelentős visszaesést követően, 2012 első kilenc hónapjában egy számjegyű növekedést produkált, így alapozva meg a termelés bővülését.

Szakágazatok

Forrás: KSH; Grafika: Milei

Fakitermelés

Magyarországon a következetesen tervezett erdőgazdálkodásnak köszönhetően folyamatosan emelkedik az erdősültség aránya, ami jelenleg ~22%. Erdeinkben a kitermelés mértéke is lassú emelkedést mutat, ám az erdők növedéke lényegesen meghaladja a tényleges fakitermelést, ami azt jelenti, hogy a hazai erdőkben jelentős élőfakészlet tartalékok halmozódnak fel évről évre.

A hazai erdők közel 2/3-a gazdasági erdő, ahol nagyobb részt őshonos fafajokat találunk (bükk, tölgy, cser), kiegészítve a meghonosított fafajokkal (akác, vörös tölgy, fenyőfélék), ill. klónozott fajtákkal (nemes nyarak).

A 2000-es évek második felében komoly rönkpiaci zavart okozott hazánk uniós „zöld energia” vállalása. Biomassza erőmű beruházások indultak, illetve a meglévő hőerőművek átállításra kerültek „fatüzelésre”, s az így megnövekedett „fűtőanyag” igény, az EU-s anyagi forrásokkal támogatva egy aránytalan árhelyzetet eredményezett. Magasabb értékű erdei választékok is a tűz martalékává váltak, ahelyett, hogy egy magasabb értékű lap-lemez termék alapanyagául szolgálhattak volna. Ez a jelenség napjainkra valamelyest kiegyensúlyozódott, de a jelenleg is magas tűzifa árak egyik oka itt gyökerezik.

Az ipari felhasználású nettó fakitermelés gerincét a következő fafajok alkotják:

bükk 670 000 m³/év

tölgy 950 000 m³/év

Kitermelésük mennyisége stagnál, elsősorban fűrészipari és furnérgyártási alapanyagokként kerülnek feldolgozásra, de jellemző a növekvő rönkexport is.

akác 1 600 000 m³/év

Kitermelésének mennyisége enyhén mérséklődő, jelentős mértékben tűzifa, de nő a fűrészipari felhasználása és a rönkexportban is mérhető részarányban jelenik meg.

nyár 1 500 000 m³/év

Kitermelésének mennyisége enyhén mérséklődő, rostfa, papírfa és a raklapgyártás fő fűrészipari alapanyaga, ezen felül egyre fokozódó az olasz exportértékesítés, ahol a rétegelt lemez gyártás alapanyagaként szolgál. Ez utóbbi gyakran okoz hazai fűrészrönk ellátási nehézségeket.

fenyőfélék 880 000 m³/év

Kitermelésük mennyisége enyhén mérséklődő, kisebb mértékben fűrészipari feldolgozásra kerül, nagyobb részben lap-lemez gyártás alapanyaga.

Megyénkben az ipari felhasználású kitermelés legjelentősebb része nyár, emellett kevés akác és Sopron környékén némi luc fenyő fordul elő.

Fontos ezen a ponton elmondani, hogy érdemtelenül alul értékelt a fa, mint az egyik legszélesebb körben alkalmazható alapanyag. Ahogy a hazai erdőgazdálkodási sikerek mutatják a fenntarthatóság nem utópia. A feldolgozási hatékonyság növelésében még jelentős tartalékok vannak, melynek technológiáit már nem kell kitalálni, csak alkalmazni, ami persze kezdetben beruházásokat igényel. A fa ökológikus, újratermelő alapanyag, a természet széndioxid-egyensúlyában játszott szerepe elvitathatatlan. Hőenergia és villamosenergia alapanyag, biogázforrás, hatékony falemezalapanyag, fröccsönthető, extrudálható kompozitok készíthetők belőle, emellett papír-, cellulóz és kiváló tulajdonságú szigetelőanyagok gyárthatók fából. A sor szinte végtelen!

Fűrészipar

A hazai fűrészáru gyártás termelése 2012 I-III. negyedévében 31,6%-kal emelkedett, az egy évvel korábbi csökkenést követően. A hazai értékesítés 23,5%-kal, az export 42,3%-kal nőtt, a 2011 I-III. negyedévi gyenge bázison.

A fűrészüzemi struktúra sokat változott az elmúlt két évtizedben. A szocialista tervgazdálkodás nagyüzemei, néhány kivétellel, sorra bezártak, helyükön változó sikerrel magánvállalatok jöttek létre. A másik megfigyelhető tendencia, a rönktermőhelyek közelében létesülő lombos fa feldolgozásra szakosodott kisüzemek, melyeknek egyike-másika komoly sikerekkel büszkélkedhet. Folyamatos fejlesztéseiknek és a tudatos vállalatirányításnak köszönhetően jelentős exportpiacokat hódítottak meg. Általában a magasabb hozzáadott értékű termékeket előtérbe helyező vállalatok

prosperálnak a legjobban(tölgy, bükk, kőris szárított bútortölgy, parkettfríz és egyéb nagy értékű tömör fa burkolatok alapanyagai). Nagy általánosságban azonban a standard termékek gyártása folyik, éles árversenyben(lombos fűrészáru, nyár raklapem stb...). A fenyőfélék feldolgozására alkalmas nagy termelékenységű üzem egy maradt ránk Tuzséron, mely ma már csak árnyéka önmagának. Eredeti feladata a korábbi időszakban az volt, hogy a szovjet „barátaink” által lökészerűen ránk ömlesztett fenyő rönkmennyiséget le tudja kezelni és fel tudja dolgozni!
Megyénk a fűrészipar szempontjából gyenge közepesnek nevezhető, van néhány említésre méltó üzemünk és emellett több kicsi, főleg a Bakonyalján.

Falemez gyártás

A falemezgyártás termelése, mely a fafeldolgozó-ipar termelésének közel negyedét adja, 2012 I-III. negyedévében 7,3%-kal csökkent. A belföldi értékesítés és az export elmaradt az egy évvel korábbi alacsony bázistól.

Az európai lap-lemez gyártásnak egy igen csekély részét képezi hazánk kapacitása, mégis a belföldi piac néhány szegmensét jelentősen befolyása alatt tartja. Faforgácslap gyártás két helyen folyt az országban Szombathelyen és Vásárosnaményban. A sors érdekes játéka, hogy a két egymással állandó versenyben lévő gyár az elmúlt években egy konzern tulajdonába került, akik azonban a magyarországi piaci helyzeten nem kívántak változtatni. Így jelenleg, nyilván megfelelő irányítással hazánkban verseny zajlik cégen belül. Az évek során ráadásul a vásárosnaményi üzemben szinte teljesen leállt a gyártás, egy ukrain leányvállalat termékeivel kereskednek, és Szombathelyen is átstrukturálták a termelést, ahol egyébként még változó sikerrel, de üzemel a cement kötésű forgácslap gyártás(CK lap). Ez a cégcsoport(Kronospan) vásárolta meg hazánk egyetlen farostlemezgyárát Mohácson, ahol egy nagy volumenű technológiai beruházás eredményeként jelentős kapacitásnövelést hajtott végre. A magyarországi rétegelt lemez gyártás lényegében egy olasz tulajdonban lévő cégre koncentrálódik, akik nyárból készítik termékeiket.
Megyénkben ez a terület ma már lényegében nincs jelen.

Tároló fatermékgyártás

A tároló fatermékek termelésében és export értékesítésében pozitív tendenciák mutatkoztak 2010-ben, illetve 2011-ben. 2012 első három negyedévében ezek a tendenciák folytatódtak, tovább erősödtek. A termelés 17,6%-kal növekedett. A kivitel változatlanul a növekedés motorja volt, 22%-os bővülésével. A belföldi értékesítés is lendületes növekedésbe kezdett, mértéke 17,2%-os volt. Ez a terület az a faiparon belül, ami talán a leggyorsabban heverte ki a válság első sokkos időszakát. Két fő területre osztható, ami a raklapgyártás és az ipari csomagolótermékek gyártása. A raklapgyártás egy érzékeny kis jövedelmezőképességű piaci szegmens, míg az ipari csomagolótechnikában elsősorban a gépipar speciális igényeire szakosodott nagyobb hozzáadott értékű termékeket gyártó terület. Az itt megszerzett szakmai ismeretek egyre nagyobb arányban teszik exportképessé csomagoló cégeinket.

Megyénkben több, ezen a területen sikeres, országosan is jelentős cég működik, ami természetesen szoros összefüggésben van az Audaival és beszállítói körével, illetve a nyugati exportpartnerek közelségével.

Épületasztalosipar

A fafeldolgozó ipar egyharmadát kitevő épületasztalos-ipari termékek gyártásában a 2008 utolsó negyedéve óta tartó kedvezőtlen tendencia szinte a mai napig tart. Némi reménysugárt a kivitel bővülése jelenthet. 2012 első kilenc hónapjában a termelés 3,4%-kal mérséklődött, a belföldi értékesítés 6,9%-kal tovább csökkent, míg az export 0,9%-kal bővült, a múlt évi alacsony bázishoz képest.

A hazai építőipari recesszió teljes súlyával nehezedik rá az ágazatra. A termelők túlélését a hazai piacon a lakásfelújítások jelenthetik, illetve a külföldi piacok növekvő felvevőképessége. Fő területe a homlokzati és beltéri nyílászáró gyártás. A homlokzati nyílászáró gyártásban komoly kapacitások jöttek létre a rendszerváltás óta, s mára a jelentősebb gyártók termékei minőségben is

versenyképesek a nyugat-európai üzemek produktumaival. Beltéri ajtók tekintetében más a helyzet, sok kis cég készít egyedi gyártásban különböző kategóriájú terméket, nagyüzemi gyártás azonban csak néhány helyen van, ezek közül a legjelentősebb jó ideje egy világcég (Jeld Wen) tulajdonába került.

Megyénkben a homlokzati nyílászáró gyártók szép számban és jelentős kapacitással vannak jelen (a térségben található az országosan legjelentősebb Velux). Náluk a folyamatos exporttevékenység sikerük egyik nélkülözhetetlen alapköve.

Parkettagyártás

A parkettagyártás területén a KSH adatok nem értékelhetők hitelesen. Tapasztalataim szerint ez az egykori sikeres terület az elmúlt években ismét erőre kapott. 3-4 jelentős gyártónk mellett egyre több a kiváló minőségű tömör fa padlóburkolatokkal megjelenő kis üzem, akik, a nagyokkal együtt, elsősorban az export piacoktól várják sikereik kiteljesedését. Nem alaptalanul, hisz a hazai építőipar hosszan tartó gyengélkedése nem sok babért teremne számukra.

Megyénk egy meghatározó ipari vállalata (Graboplast-Graboparkett) fontos szereplője ennek a piacnak, mellette van néhány kisüzem is, amelyek rugalmasságukkal, egyedi, magas minőségű termékek szolgáltatásával tudnak a piacon megjelenni.

Cégek és munkavállalók száma

A **fafeldolgozó ipar** regisztrált szervezeteinek száma 1998-2009 között folyamatosan csökkent. 2010-től a tendencia fordult, évről évre kis növekedést regisztráltak (1-2%).

Jelenleg hozzávetőleg 5400 cég működik a fafeldolgozó ipar területén, ebből 4900 az 1-9 főt foglalkoztatók közé tartozik, 360 a 10-49 fős alkalmazotti kategóriába, és körülbelül 40 cég van aki 50 fő fölötti létszámot foglalkoztat.

Az ágazatban a teljes és részmunkaidőben foglalkoztatottak száma közel 23.000 fő.